

Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti za rok 2010

Oživení ekonomického výkonu v roce 2010 se odrazilo také v hospodaření územních rozpočtů. Po stagnaci příjmů rozpočtů krajů a obcí v roce 2009, způsobené propadem inkasa daňových příjmů, došlo v souladu s předpoklady rozpočtu k obnovení trendu růstu příjmů ze sdílených daní a tím i celkových příjmů územních rozpočtů.

Ve státním rozpočtu na rok 2010 zůstala zachována obdobná struktura transferů určených územním rozpočtům jako v předchozích letech. Nejvýznamnějšími kapitolami, z nichž je financována činnost územních samosprávných celků, zůstaly kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva práce a sociálních věcí.

V kapitole Všeobecná pokladní správa byly stanoveny transfery poskytované v rámci tzv. finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl. m. Prahy (přílohy č. 5, 6 a 7 k zákonu č. 487/2009 Sb., o státním rozpočtu na rok 2010). Stanovení jejich výše se však částečně dotkla úsporná opatření zapracovaná ve státním rozpočtu. Na rozdíl od předchozích let nebyla výše příspěvků a dotací poskytovaných v rámci uvedených finančních vztahů valorizována. Do objemů příslušných dotačních titulů byly promítnuty pouze vlivy vyplývající ze změny počtu obyvatel, počtu žáků, lůžkových kapacit apod. Úsporná opatření uplatňovaná v rámci státního rozpočtu se projevila také v další části transferů poskytovaných z kapitoly Všeobecná pokladní správa, kterou jsou tzv. ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa. V části investičních dotací došlo oproti minulému roku ke snížení objemů prostředků v ukazateli „Výdaje vedené v informačním systému programového financování celkem.“

Významné změny byly ve státním rozpočtu na rok 2010 zapracovány v oblasti financování výkonu přenesené působnosti zajišťované obcemi. K řešení disproporcí v míře krytí výdajů na výkon přenesené působnosti byl příspěvek na výkon státní správy pro obce, který je obsažen ve finančních vztazích státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a ve finančním vztahu k rozpočtu hl.m. Prahy, navýšen o 2,0 mld. Kč. Cílem navýšení bylo přispět k postupnému odstranění existujících disproporcí mezi velikostí výdajů na financování agend státní správy a příjmy na jejich krytí v návaznosti na výsledky „Analýzy financování výkonu veřejné správy územními samosprávnými celky“ zpracované Vysokou školou ekonomickou v roce 2008.

Dále byla do objemu příspěvku na výkon státní správy pro obce a hl. m. Prahu, který je součástí finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl. m. Prahy, zahrnuta částka 301,5 mil. Kč, která byla v roce 2009 rozpočtována v ukazateli kapitoly Všeobecná pokladní správa „Další prostředky pro územní samosprávné celky“ na položce „Dofinancování příspěvku na výkon státní správy pro obce“. Důvodem byla potřeba zpřehlednit financování výkonu přenesené působnosti zajišťované obcemi.

Rozdělování příspěvku na výkon státní správy obcím vychází nadále z metodiky zpracované Ministerstvem vnitra a použité poprvé v roce 2006. Metodika pro rok 2010 však byla modifikována tak, aby mohly být promítnuty výsledky „Analýzy financování výkonu veřejné správy územními samosprávnými celky“. Změny spočívaly ve výrazném zjednodušení propočtu a v úpravě koeficientů, která zohledňovala zvýšení prostředků k řešení disproporcí v míře krytí výdajů na výkon přenesené působnosti.

Do příjmů obecních rozpočtů se dále promítly změny právní úpravy v oblasti daně z nemovitostí a v oblasti místních poplatků, které nabyly účinnosti od 1.1.2010. V případě zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí byly přijaty dvě novely zákona, které směřovaly k vyššímu zdaňování nemovitostí a tím i posílení příjmů obecních rozpočtů. První novela ukončila patnáctileté osvobození od platby daně pro majitele novostaveb, druhá novela zákona dvojnásobně zvýšila zákonem danou sazbu daně, s výjimkou daně ze zemědělských pozemků a staveb k podnikání.

Novela zákona č. 565/1990Sb., o místních poplatcích, vytvořila předpoklady pro navýšení příjmů obcí z místního poplatku z ubytovací kapacity, neboť umožnila navýšit sazby poplatku a rozšířila možnosti jeho výběru.

Fungování všech subjektů územních rozpočtů ovlivnila také účetní reforma a vytvoření centrálního systému účetnictví státu (CSÚIS). Od 1. ledna vstoupily v účinnost novela zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a nová vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Způsob předávání účetních a finančních výkazů do Centrálního systému účetních informací státu (CSÚIS) upravuje vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech). Předávání údajů pro hodnocení plnění rozpočtu nově upravuje vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti (nahradila dosavadní vyhlášku č. 16/2001 Sb.).

Hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí (dále jen DSO) a Regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen regionálních rad) za rok 2010 je provedeno samostatně. Hodnocení plnění příjmů a výdajů je provedeno k dosažené skutečnosti roku 2010 a k rozpočtu po změnách (dále jen rozpočtu).

1. Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad

Ve státním rozpočtu bylo předpokládáno, že trend deficitního hospodaření územních rozpočtů z roku 2009 bude pokračovat i v dalším roce, i když v mírnější podobě. Schodek územních rozpočtů byl pro rok 2010 predikován v celkové výši 5,6 mld. Kč, z toho u obcí 3,2 mld. Kč, u krajů 2,1 mld. Kč a dobrovolných svazků obcí 0,3 mld. Kč. V případě regionálních rad bylo stejně jako v předchozích letech předpokládáno vyrovnané hospodaření. Tato predikce vycházela z předpokladu, že celkové inkaso daňových příjmů meziročně vzroste zhruba o 10 %.

Ve srovnání s předpoklady rozpočtu na rok 2010 byly výsledky hospodaření příznivější. Územní rozpočty vykázaly za loňský rok **schodek** v celkové výši **1,2 mld. Kč**, přičemž schodek byl vykázán pouze na úrovni obcí a DSO (v celkové výši 3,4 mld. Kč), kraje hospodařily s přebytkem (1,9 mld. Kč) a regionální rady rovněž s přebytkem (0,3 mld. Kč).

Celkové příjmy krajů, obcí, DSO a regionálních rad dosáhly v loňském roce **424,7 mld. Kč**, což znamená meziroční zvýšení o 28,1 mld. Kč. Přes relativně vysoký nárůst (o 7,1 %) zaostaly celkové příjmy územních rozpočtů za předpoklady rozpočtu (plnění 98,9%).

Tabulka č. 1

Bilance příjmů a výdajů územních rozpočtů k 31.12.2010
(po konsolidaci) ^{*/}

(v mil. Kč)

	Územní rozpočty celkem				stupně územních rozpočtů skutečnost k 31.12.2010		
	skutečnost k 31.12.2009	rozpočet 2010 po změnách	Skutečnost k 31.12.2010	% plnění rozpočtu	Obce a DSO	Kraje	RRRS
Příjmy celkem	396 633,1	429 227,7	424 707,3	98,9	288 113,7	140 621,0	27 282,5
z toho:							
Daňové příjmy	180 334,7	201 500,0	187 984,2	93,3	142 885,5	45 098,6	.
Nedaňové příjmy	30 414,7	32 150,0	32 184,3	100,1	27 892,3	4 902,7	74,2
Kapitálové příjmy	14 410,6	14 750,0	13 945,7	94,5	12 835,3	1 110,3	0,2
Přijaté transfery	171 465,7	180 827,7	190 389,3	105,3	104 500,4	89 509,4	27 208,1
Výdaje celkem	422 576,1	434 779,9	425 895,7	98,0	291 507,2	138 728,3	27 010,4
Z toho:							
Běžné výdaje	305 684,1	308 933,7	313 540,9	101,5	199 934,3	118 683,6	1 227,5
Kapitálové výdaje	116 892,0	125 846,2	112 354,8	89,3	91 572,9	20 044,7	25 782,9
Saldo příjmů a výdajů	- 25 943,0	- 5 552,2	- 1 188,4	.	- 3 393,5	1 892,7	272,1

^{*/} Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad.

Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti.

Nejvyšší dynamiku růstu příjmů vykázaly rozpočty regionálních rad, jejich příjmy se meziročně zvýšily o 81,1 %. Vyšší růst příjmů byl zapracován již v rozpočtu, a to v souvislosti s předpokládaným nárůstem počtu projektů realizovaných v rámci regionálních operačních programů. Příjmy rozpočtů obcí a DSO se meziročně zvýšily o 8,8 %, nejnižší dynamiku příjmů zaznamenaly rozpočty krajů, jejichž příjmy vzrostly pouze o 2,7 %.

Struktura hlavních zdrojů financování jednotlivých částí územních rozpočtů se dlouhodobě nemění. Financování krajů bylo zajišťováno především transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad, v souhrnu tvořily 63,7 % celkových příjmů krajů. U obcí a DSO zůstaly hlavním zdrojem financování daňové příjmy, které se na celkových příjmech podílely ve výši 49,6 %, podíl transferů ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a regionálních rad činil 36,3 %. Základním zdrojem financování regionálních rad jsou transfery ze státního rozpočtu určené na financování programů spolufinancovaných z rozpočtu EU, v loňském roce tvořily 99,7 % celkových příjmů.

Objem transferů přijatých územními rozpočty byl oproti předchozímu roku vyšší o 18,9 mld. Kč (nárůst o 11,1 %). Vyšší nárůst transferů přijatých územními rozpočty byl vykázan i v roce 2009, kdy se objem transferů meziročně zvýšil o 24,6 mld. Kč.

Celkové výdaje územních rozpočtů činily **425,9 mld. Kč**, jejich objem byl oproti předpokladům rozpočtu nižší (plnění 98,0 %). Meziročně vzrostly pouze o 0,8 %.

Stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření krajů a obcí dosáhl ke konci sledovaného roku celkové výše **70,6 mld. Kč**, což znamená meziroční nárůst o 2,8 mld. Kč, ke zvýšení došlo především na úrovni obcí. Po výkyvu vývoje objemu finančních prostředků na bankovních účtech krajů a obcí zaznamenaném v roce 2009, naznačují výsledky v loňském roce určitou konsolidaci jejich rozpočtového hospodaření. V roce 2009 v důsledku propadu daňových příjmů, přistoupily kraje i obce ve vyšší míře k využití rezerv z minulých let. Stav finančních prostředků na bankovních účtech se tehdy meziročně výrazně snížil (o 21,2 mld. Kč) a poprvé od roku 2001 byl přerušen trend zvyšování objemu finančních prostředků na bankovních účtech územních samosprávných celků.

Tabulka č. 2

**Stavy finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtů ÚSC
(bez příspěvkových organizací)**

(v mld. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ÚSC celkem	31,0	34,7	41,0	46,2	57,6	61,9	71,6	89,0	67,8	70,6
z toho:										
krajské úřady	0,1	1,9	3,4	4,3	6,0	7,5	11,2	13,9	11,2	12,3
obce a DSO	30,9	32,8	37,6	41,9	51,6	54,4	60,4	75,1	56,6	58,3

2. Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy krajů činily 140,6 mld. Kč, což znamená plnění předpokladů rozpočtu ve výši 105,1 % a meziroční zvýšení příjmů o 3,7 mld. Kč.

Vlastní příjmy krajů, tvořené daňovými, nedaňovými a kapitálovými příjmy, dosáhly celkem 51,1 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 3,0 mld. Kč. Nejvyšší dynamiku v rámci vlastních příjmů vykázaly nedaňové a kapitálové příjmy, ty však mají ve struktuře celkových příjmů krajů spíše doplňující význam.

Hlavním zdrojem financování rozpočtů krajů jsou transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad. Jejich celkový objem dosáhl v loňském roce 89,5 mld. Kč (meziroční zvýšení o 0,8 mld. Kč).

Tabulka č. 3

Bilance příjmů a výdajů krajů

(v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2009	rozpočet 2010		skutečnost k 31.12.2010	% plnění rozp.	Index 2010/ 2009
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	43 775,5	47 200,0	47 200,06	45 098,6	95,5	103,0
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	10 750,2	10 900,0	10 900,0	10 921,4	100,2	101,6
Daně z příjmů právnických osob	11 148,9	12 800,0	12 800,0	11 028,5	86,2	98,9
Daň z přidané hodnoty	21 851,7	23 500,0	23 500,0	23 125,6	98,4	105,8
Poplatky a daně z vybr. činností	24,8	.	.	23,2	.	93,5
II. Nedaňové příjmy	3 958,2	4 000,0	4 000,0	4 902,7	122,6	123,9
III. Kapitálové příjmy	408,1	500,0	500,0	1 110,3	222,1	272,1
Vlastní příjmy	48 141,8	51 700,0	51 700,0	51 111,6	98,9	106,2
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	88 730,1	80 676,4	82 076,8	89 509,4	109,1	100,9
Příjmy celkem (po konsolidaci)	136 871,9	132 376,4	133 776,8	140 621,0	105,1	102,7
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	120 909,0	114 756,0	115 924,1	118 683,6	102,4	98,2
II. Kapitálové výdaje	23 730,7	19 710,9	19 943,2	20 044,7	100,5	84,5
Výdaje celkem (po konsolidaci)	144 639,7	134 466,9	135 867,3	138 728,3	102,1	95,9
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	- 7 767,8	- 2 090,5	- 2 090,5	1 892,7	.	.

Daňové příjmy krajů dosáhly 45,1 mld. Kč, což představuje 95,5 % úrovně předpokládané rozpočtem. Ve srovnání s předchozím rokem se zvýšily o 1,3 mld. Kč. Nárůst daňových příjmů nebyl natolik výrazný, aby se daňové příjmy krajů vrátily na úroveň, která byla dosažena v roce 2008, kdy činily 49,8 mld. Kč.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvoří daňové příjmy krajů:

- daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,

- c) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- d) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),
- f) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu a) a výnosů daně z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podle písmen b) až f) podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 k tomuto zákonu.

Výnos **daně z příjmů fyzických osob** činil 10,9 mld. Kč, což představuje plnění rozpočtu 100,2 % a mírné zvýšení oproti předcházejícímu roku (o 0,2 mld. Kč). Nárůst byl vykázán u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, jejíž výše dosáhla 9,6 mld. Kč (plnění rozpočtu 105,7 %). Naproti tomu výnos daně z příjmů ze samostatné výdělečné činnosti se meziročně snížil, dosáhl pouze 0,4 mld. Kč, což představuje 47,5 % úrovně předpokládané rozpočtem. Výnos daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů ve výši 0,9 mld. Kč zůstal zhruba na úrovni předchozího roku.

Daň z příjmů právnických osob byla do rozpočtových příjmů krajů zaúčtována ve výši 11,0 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem byl výnos daně nižší o 0,1 mld. Kč, (plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 86,2 %).

Objemově nejvýznamnější součástí daňových příjmů krajů tvoří **daň z přidané hodnoty**. Její výnos činil 23,1 mld. Kč a ve srovnání s předchozím rokem byl vyšší o 1,3 mld. Kč. Ve výnosu daně se promítlo zvýšení základní i snížené sazby daně o 1 procentní bod (od 1.1.2010). Přestože v rámci daňových příjmů krajů zaznamenala daň z přidané hodnoty nejvyšší dynamiku (meziroční nárůst o 5,8 %), zaostal příjem z této daně mírně za předpoklady rozpočtu (plnění 98,4 %).

Nedaňové příjmy krajů meziročně vzrostly téměř o jednu čtvrtinu a dosáhly celkové výše 4,9 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 122,6 %). K nárůstu došlo v jejich objemově nejvýznamnější části, kterou tvoří odvody příspěvkových organizací. Jejich výše dosáhla 1,7 mld. Kč, což je o 0,5 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Více než dvojnásobně vzrostl objem přijatých splátek půjčených prostředků (z 0,5 mld. Kč na 1,2 mld. Kč).

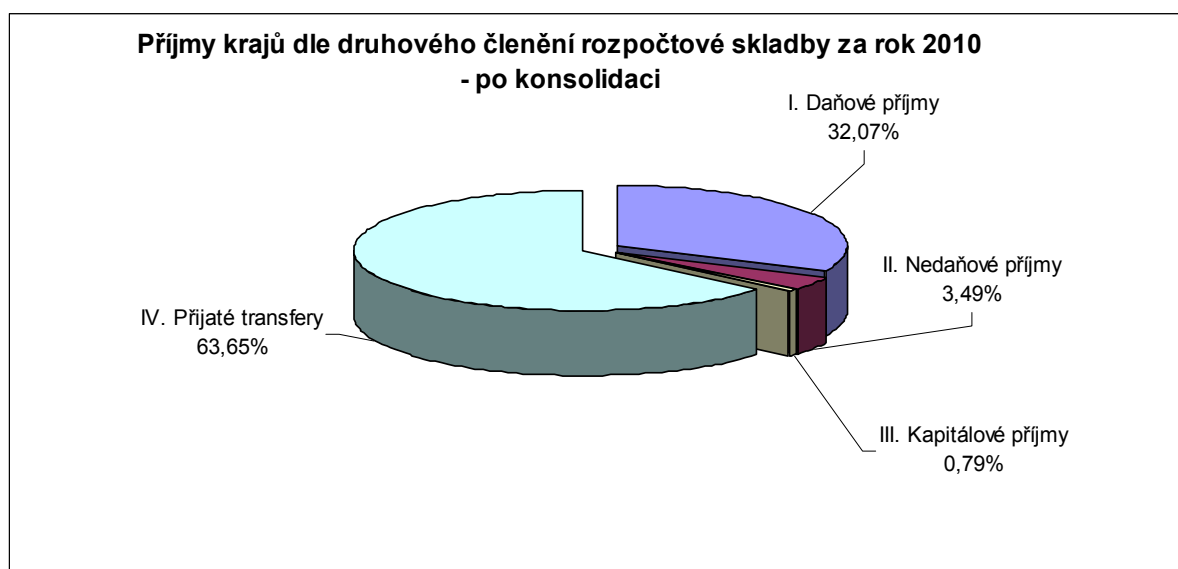
Kapitálové příjmy krajů dosáhly celkové výše **1,1 mld. Kč**, oproti předchozímu roku se zvýšily o 0,7 mld. Kč (nárůst o 172,1 %) a staly se tak nejrychleji rostoucí částí příjmů. Vysoká dynamika nárůstu kapitálových příjmů se promítla v plnění předpokladů rozpočtu ve výši 222,1 %. Nárůst byl vykázán v nejvýznamnější části kapitálových příjmů, kterou tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Ve sledovaném období dosáhly 1,0 mld. Kč, což představuje zhruba čtyřnásobné zvýšení oproti předchozímu roku. Naproti tomu příjmy z prodeje akcií byly ve srovnání předchozím rokem nižší o 0,1 mld. Kč.

Transfery představují hlavní zdroj příjmů krajů, tvoří je dotace obsažené ve finančním vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů zahrnuté v kapitole Všeobecná pokladní správa, ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa, transfery z ostatních kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů a transfery z rozpočtů regionálních rad. Dle rozpočtové skladby se do přijatých transferů řadí také převody z vlastních fondů krajů.

V hodnoceném období činil celkový objem transferů **89,5 mld. Kč**, což představuje meziroční zvýšení o 0,8 mld. Kč. Podíl transferů na celkových příjmech krajů se ve srovnání s předchozím rokem mírně snížil (ze 64,8 % na 63,6 %).

Dosažená výše transferů byla ve srovnání s předpoklady rozpočtu vyšší o 7,4 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 109,1 %). Rozdíl byl způsoben vyšším čerpáním transferů z rozpočtů regionálních rad (o 8,9 mld. Kč), naopak nižší ve srovnání s rozpočtem bylo čerpání transferů ze státního rozpočtu (zhruba o 1,4 mld. Kč).

Graf č. 1

V rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů (příloha č. 5 k zákonu o státním rozpočtu České republiky na rok 2010) obdržely kraje z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** zhruba stejný objem finančních prostředků jako v předchozím roce, tj. **1,2 mld. Kč**. Finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtům krajů obsahoval pouze příspěvek na financování výkonu státní správy v přenesené působnosti, vyplývající z I. a II. fáze reformy územní veřejné správy a prostředky v souvislosti s implementací soustavy Natura 2000. Dále byly v příspěvku zahrnuty prostředky na zajištění inspekce kvality sociálních služeb a transferů státních dotací poskytovatelům sociálních služeb ve výši 30,0 mil. Kč. Z této částky bylo pro kraje určeno 24,2 mil. Kč, zbývající částka ve výši 5,8 mil. Kč byla určena pro hl. m. Prahu ve funkci kraje a byla zahrnuta v samostatném finančním vztahu státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa přijaly kraje další účelové prostředky v celkové výši 0,55 mld. Kč. Jednalo se především o neinvestiční prostředky určené na úhradu nákladů spojených se záchrannými pracemi při povodních v loňském roce (0,4 mld. Kč), dále o náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, o účelové dotace na likvidaci léčiv a na činnosti v oblasti prevence vzniku, rozvoje a šíření TBC, dotace na protiradonová opatření, výdaje spojené s volbami do Parlamentu ČR a zastupitelstev obcí a také výdaje na Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Investiční prostředky byly poskytnuty pouze na výkupy pozemků pod krajskými komunikacemi, a to v celkové výši 45,5 mil. Kč.

Největší objemy transferů získávají kraje přímo z rozpočtů kapitol ostatních ústředních orgánů státní správy. V loňském roce přijaly celkem 76,7 mld. Kč (bez kapitol VPS, OSFA a prostředků z Národního fondu), což je zhruba o 4,0 mld. Kč méně nežli v předchozím roce. Ke snížení objemu transferů došlo především v neinvestiční části, a to o 3,4 mld. Kč, v investiční části se jednalo o pokles o 0,6 mld. Kč. Značné snížení neinvestičních transferů zaznamenaly oblasti týkající se školství, průmyslu a dopravy, naopak v dalších odvětvích se projevil mírný nárůst.

Z prostředků Národního fondu získaly kraje 0,3 mld. Kč a ze státních fondů celkem 1,0 mld. Kč (z toho 0,7 mld. Kč formou půjčky).

Tabulka č. 4

**Přehled o transferech a půjčkách přijatých krajskými úřady
ze státního rozpočtu a ze státních fondů v roce 2010**

(v mil. Kč)

	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády ČR	4,8	4,8		
Ministerstvo zahraničních věcí	1,1	1,1		
Ministerstvo obrany	3,3	3,3		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	1 546,6	1 318,3	228,3	
Ministerstvo vnitra	141,3	140,8	0,5	
Ministerstvo životního prostředí	395,4	35,6	359,8	
Ministerstvo pro místní rozvoj	315,1	117,2	197,9	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	465,1		465,1	
Ministerstvo dopravy	2 586,1	2 586,1		
Ministerstvo zemědělství	49,4	16,1	33,3	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	71 112,1	71 102,6	9,5	
Ministerstvo kultury	70,8	45,5	25,3	
Ministerstvo zdravotnictví	16,5	6,5	10,0	
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	0,2	0,2		
Národní fond	295,0	31,7	263,3	
Operace státních finančních aktiv	7,5		7,5	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotačního vztahu	1 176,2	1 176,2		
VPS - ostatní transfery	551,1	505,5	45,6	
Státní fond životního prostředí	20,9	3,9	17,0	
Státní fond dopravní infrastruktury	1 003,6	51,8	228,0	723,8
C e l k e m	79 762,1	77 147,2	1 891,1	723,8

Z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** přijaly kraje v průběhu roku transfery v celkovém objemu **71,1 mld. Kč**, tj. o 3,5 mld. Kč méně oproti srovnatelnému období předchozího roku. Převážnou část dotací pokrývaly neinvestiční výdaje směřující především do oblasti přímých nákladů škol (platy, zvýšení nenárokových složek platů pedagogických pracovníků s ohledem na kvalitu práce, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, služby apod.). Další prostředky byly uvolněny v rámci programů zaměřených na zkvalitnění vzdělávání, prevenci kriminality, protidrogovou politiku apod.

Z rozpočtu kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** získaly kraje účelové prostředky ve výši 1,5 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 0,3 mld. Kč. V investiční oblasti byly realizovány rekonstrukce, modernizace a stavební úpravy zařízení sociální péče včetně domovů pro seniory v působnosti krajů. Neinvestiční prostředky byly použity jednak v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst, další prostředky byly uvolněny jako neinvestiční transfery na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Nad rámec uvedených dotací poskytlo Ministerstvo práce a sociálních věcí přímo příspěvkovým organizacím zřízených kraji (bez prostřednictví rozpočtu kraje), v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, finanční prostředky v celkovém objemu 3,2 mld. Kč.

Nižší objem finančních prostředků o 0,4 mld. Kč ve srovnání s předchozím rokem získaly kraje z rozpočtu **Ministerstva dopravy**. Neinvestiční transfery ve výši 2,6 mld. Kč obsahovaly především příspěvek na ztrátu dopravců z provozu veřejné osobní drážní dopravy. **Ministerstvo průmyslu a obchodu** uvolnilo pro kraje investiční prostředky na podporu pořízení nemovitostí pro podnikání a vědu a výzkum. Kraje přijaly 0,5 mld. Kč, což představuje pokles oproti předchozímu roku o 0,4 mld. Kč.

Z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** obdržely kraje transfery ve výši 0,3 mld. Kč, z toho značná část směřovala do investiční oblasti. Finanční prostředky byly použity především na obnovu krajského a obecního majetku postiženého povodní v roce 2006 a rovněž jako finanční pomoc v oblasti bydlení pro fyzické osoby postižené povodní v roce 2009. Transfery z kapitoly **Ministerstva životního prostředí** ve výši 0,4 mil. Kč směřovaly do programů na podporu udržitelného využívání zdrojů energie, zlepšování stavu přírody a krajiny, na podporu zkvalitnění nakládání s odpady apod.

Z rozpočtu **Ministerstva vnitra** přijaly kraje finanční prostředky ve výši 0,1 mld. Kč na podporu požární ochrany podle zákona č. 133/1985 Sb., a dále na projekty prevence kriminality. **Ministerstvo kultury** převedlo krajům transfery ve výši 0,1 mld. Kč, které byly určeny na regeneraci městských památkových rezervací, podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálních kulturních zařízení apod.

Na financování dopravní infrastruktury poskytl krajům **Státní fond dopravní infrastruktury** účelové dotace a půjčky v celkovém objemu 1,0 mld. Kč, což představuje pokles oproti předchozímu roku 0,7 mld. Kč. Z celkového objemu prostředků tvořily půjčky krajům 0,7 mld. Kč (na předfinancování projektů podpořených z fondů EU zaměřených na rekonstrukci silnic II. a III. třídy).

Ve financování rozvojových potřeb krajů v posledních letech výrazně narůstá význam transferů poskytovaných **z rozpočtů regionálních rad**, a to v souvislosti s nárůstem počtu realizovaných projektů financovaných v rámci regionálních operačních programů. Zatímco v roce 2008 činil objem prostředků přijatých kraji od regionálních rad 0,3 mld. Kč, v roce 2009 to bylo 5,6 mld. Kč a v loňském roce již **10,2 mld. Kč**. Rozhodující část přitom tvoří investiční transfery směřující do rozvojových projektů.

Celkové výdaje krajů dosáhly ve sledovaném období **138,7 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem byly o 5,9 mld. Kč nižší, meziroční pokles byl vykázán v rámci běžných i v rámci kapitálových výdajů. V loňském roce tak byl poprvé v historii fungování krajů zaznamenán meziroční pokles jejich výdajů.

Běžné výdaje krajů činily **118,7 mld. Kč**, což představuje plnění předpokladů rozpočtu ve výši 102,4 %. Meziročně se výdaje snížily o 2,2 mld. Kč

Tabulka č. 5

Výdaje krajů v letech 2008 – 2010 (po konsolidaci)

(v mil. Kč)

	2008	2009	2010	Index	
				<u>2009</u> 2008	<u>2010</u> 2009
I. Běžné výdaje	112 545,9	120 909,0	118 683,6	107,4	98,2
z toho					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	2 263,0	2 402,9	2 469,6	106,1	102,8
Nákup materiálu	333,7	337,6	376,4	101,2	111,5
Nákup vody, paliv, energ., služeb a ost. nákupy	4 502,7	4 571,8	4 898,8	101,5	107,2
Výdaje na dopravní obslužnost	9 258,6	12 736,6	12 514,4	137,6	98,3
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	3 509,2	3 904,8	3 925,1	111,3	100,5
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	41 292,2	43 529,6	40 225,0	105,4	92,4
Neinvestiční transfery příspěv. a podob. org.	46 709,6	48 270,2	49 798,0	103,3	103,2
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	161,6	620,6	395,9	384,0	63,8
II. Kapitálové výdaje	20 493,4	23 730,7	20 044,7	115,8	84,5
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	10 676,0	13 868,7	10 668,1	129,9	76,9
Investiční transfery podnikatel. subjektům	1 365,5	994,7	456,5	73,3	45,9
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	303,7	178,1	125,8	58,6	70,6
Investiční transfery příspěvk. organizacím	4 447,5	4 998,1	5 904,8	112,4	118,1
Výdaje celkem	133 039,3	144 639,7	138 728,3	108,7	95,9

Objemově nejvýznamnější položku běžných výdajů krajů (zhruba 40,0 %) tvoří **neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím**, kterých jsou zřizovateli.

Jedná se především o příspěvkové organizace v oblasti školství (gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště, sportovní školy, konzervatoře, zařízení výchovného poradenství a preventivní výchovné péče, speciální základní školy a základní umělecké školy), sociální péče (ústavy péče pro mládež, domovy důchodců), kultury (muzea, galerie, knihovnická, divadelní a hudební činnost) a zdravotnictví (nemocnice, odborné léčebné ústavy, kojenecké ústavy a dětské domovy, záchranná zdravotnická služba). Výdaje dosáhly v souhrnu 49,8 mld. Kč, což ve srovnání s předcházejícím rokem znamená nárůst o 1,5 mld. Kč (o 3,2 %).

Druhé nejvýznamnější seskupení položek v rámci běžných výdajů představují **neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím**. Spadají sem především přímé náklady na vzdělání poskytované prostřednictvím rozpočtu krajů základním školám zřizovaným obcemi, dále sem patří neinvestiční transfery určené obecně prospěšným společnostem a občanským sdružením. Ve sledovaném období dosáhl jejich objem 40,2 mld. Kč a byl tak oproti srovnatelnému období předchozího roku nižší o 3,3 mld. Kč (o 6,6 %). Promítl se zde pokles transferů poskytovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím rozpočtů krajů do oblasti přímých nákladů škol.

Výdaje na **dopravní územní obslužnost se ve srovnání s předchozím rokem mírně snížily**, jejich výše dosáhla 12,5 mld. Kč, což je zhruba o 0,2 mld. Kč méně nežli v předchozím roce. Tyto výdaje představují úhradu prokazatelné ztráty provozovatelům hromadné dopravy v důsledku plnění veřejné služby (zajištění dopravní obslužnosti) podle zákona o silniční dopravě (č. 111/1994 Sb.) a zákona o drahách (č. 266/1994 Sb.).

Výdaje na **nákup vody, paliv, energie, služby a ostatní nákupy** dosáhly celkem 4,9 mld. Kč, což znamená meziroční zvýšení o 0,3 mld. Kč.

Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům zůstaly na stejné úrovni jako v předchozím roce, činily 3,9 mld. Kč. Na **platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci** vynaložily kraje 2,5 mld. Kč (meziroční zvýšení o 0,1 mld. Kč).

Pokles byl zaznamenán ve výdajích na **neinvestiční transfery obyvatelstvu**. Jejich objem činil 0,4 mld. Kč, což je oproti srovnatelnému období předchozího roku o 0,2 mld. Kč méně. Vývoj výdajů v tomto seskupení položek v uplynulých třech letech ovlivnila především položka „dary obyvatelstvu“, na kterou kraje účtovaly úhradu regulačních poplatků ve zdravotnictví. Zatímco v roce 2008 činily výdaje na této položce 3,9 mil. Kč, v roce 2009 to bylo 0,4 mld. Kč. V loňském roce se v souvislosti s postupným ukončením proplácení regulačních poplatků z rozpočtů krajů výdaje na dary obyvatelstvu snížily na 0,2 mld. Kč.

Kraje poskytovaly také neinvestiční transfery jednotlivým obcím a DSO. V průběhu roku uvolnily do rozpočtů obcí celkem 1,8 mld. Kč (např. na program obnovy venkova, podporu aktivit v oblasti životního prostředí, podporu prevence sociálně patologických jevů, podporu v oblasti kultury, sportu a tělovýchovy, na obnovu kulturních památek, podporu v sociální oblasti a zdravotnictví apod.).

Kapitálové výdaje krajů dosáhly **20,0 mld. Kč**, proti předchozímu roku byly nižší zhruba o 3,7 mld. Kč (tj. o 15,5 %).

Ke snížení kapitálových výdajů téměř o jednu čtvrtinu došlo v nejvýznamnější skupině, kterou představují investiční nákupy a související výdaje (zahrnuje platby za pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku). Výdaje činily 10,7 mld. Kč, zatímco v předchozím roce 13,9 mld. Kč.

Snížil se rovněž objem investičních transferů, které kraje poskytly přímo do rozpočtů obcí (činily 1,5 mld. Kč, což je o 0,5 mld. Kč méně nežli v roce předchozím). Tyto transfery směřovaly především na podporu rozvoje obcí, na výstavbu a obnovu dopravní infrastruktury, na ochranu před povodněmi a na výstavbu a obnovu vodohospodářské infrastruktury, na ochranu životního prostředí a ochranu lesů, dále na rozvoj aktivit volného času a sportu, na podporu cestovního ruchu, na řešení havarijních stavů po povodních a živelných pohromách.

Nárůst kapitálových výdajů byl naopak vykázán ve skupině investiční transfery příspěvkovým organizacím (objem výdajů činil 5,9 mld. Kč, což představuje meziroční navýšení o 1,1 mld. Kč) a ve skupině nákup akcií a majetkových podílů.

Z hlediska odvětvového členění kapitálových výdajů byly největší objemy finančních prostředků směřovány do oblasti dopravy (8,7 mld. Kč), vzdělávání a školských služeb (3,1 mld. Kč), zdravotnictví (2,9 mld. Kč), sociálních služeb a společných činností v sociálním zabezpečení (1,4 mld. Kč).

Příspěvkové organizace zřizované kraji

V roce 2010 vykonávalo činnost celkem **2 158 příspěvkových organizací**, jejichž zřizovatelem byly kraje. Z celkového počtu hospodařilo 1 966 organizací se ziskem nebo vykazalo vyrovnané hospodaření (tj. zhruba 91,1 %), podíl organizací hospodařících se ziskem se proti předchozímu roku snížil (v roce 2009 kraje vykazaly celkem 2 219 svých příspěvkových organizací, z toho se ziskem hospodařilo 2 119 organizací, tj. 96 %).

Příspěvkové organizace jsou zřizovány pro činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Tyto organizace hospodaří s finančními prostředky získanými vlastní činností a s prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, dále s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu a ze zahraničí.

Z hlediska odvětvové struktury příspěvkových organizací převažují organizace působící ve školství. Téměř 40 % příspěvkových organizací tvořily organizace zajišťující střední vzdělávání (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště, speciální střední školy, konzervatoře a sportovní školy) a 14,4 % zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání (zde se jedná téměř výhradně o speciální předškolní zařízení a speciální základní školy pro děti se zdravotním postižením). V oblasti ostatních školských služeb bylo evidováno 13,1 % organizací (základní umělecké školy, zařízení výchovného

poradenství a preventivně výchovné péče, ostatní zařízení související s výchovou mládeže a domovy mládeže). Významným odvětvím jsou rovněž sociální služby a činnosti v oblasti sociálního zabezpečení, kde působilo téměř 18,8 % příspěvkových organizací zřizovaných krajem (domovy pro seniory, ústavy péče pro mládež, sociální poradenství, ostatní sociální péče a pomoc rodině). V oblasti kultury provozovalo činnost zhruba 5,7 % organizací (divadelní, hudební a knihovnická činnost, muzea, galerie). Příspěvkové organizace působily rovněž v oblasti zdravotnických služeb (nemocnice, odborné léčebné ústavy, lázeňské léčebny, zdravotnická záchranná služba).

3. Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové příjmy obcí a DSO (dále jen obcí) dosáhly **288,1 mld. Kč**. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostly o 23,2 mld. Kč, tj. o 8,8 %. Vyšší tempo růstu příjmů znamenalo i plnění předpokladů rozpočtu (103,3 %). Tento vývoj znamená obnovení trendu každoročního nárůstu příjmů obcí, který byl přerušen v roce 2009, kdy v souvislosti s propadem inkasa daňových příjmů došlo k meziročnímu poklesu celkových příjmů obcí zhruba o 8,0 mld. Kč.

Tabulka č. 6

Bilance příjmů a výdajů obcí a DSO

(v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2009	rozpočet 2010		Skutečnost k 31.12.2010	% plnění rozp.	Index 2010/ 2009
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	136 559,2	154 300,0	154 300,0	142 885,5	92,6	104,6
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	30 987,6	35 000,0	35 000,0	32 670,9	93,3	105,4
Daně z příjmů právnick. osob	32 656,7	37 000,0	37 000,0	32 262,1	87,2	98,8
Daň z přidané hodnoty	54 157,4	58 700,0	58 700,0	57 551,1	98,0	106,3
Poplatky a daně z vybr. činností	12 429,7	14 000,0	14 000,0	11 737,1	83,8	94,4
Daň z nemovitostí	6 324,9	9 600,0	9 600,0	8 663,6	90,2	137,0
II. Nedaňové příjmy	27 207,1	28 850,0	28 850,0	27 892,3	96,7	102,5
III. Kapitálové příjmy	14 002,5	14 250,0	14 250,0	12 835,3	90,1	91,7
Vlastní příjmy	177 768,8	197 400,0	197 400,0	183 613,1	93,0	103,3
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	87 090,9	69 392,8	81 486,0	104 500,4	128,2	120,0
Příjmy celkem (po konsolidaci)	264 859,5	266 792,8	278 886,0	288 113,7	103,3	108,8
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	189 827,5	190 742,0	196 341,2	199 934,3	101,8	105,3
II. Kapitálové výdaje	93 387,3	79 512,5	86 006,5	91 572,9	106,5	98,1
Výdaje celkem (po konsolidaci)	283 214,8	270 254,5	282 347,7	291 507,2	103,2	102,9
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	- 18 355,3	-3461,7	- 3 461,7	- 3 393,5	.	.

Jednotlivé zdroje rozpočtových příjmů obcí zaznamenaly rozdílný vývoj, a to jak z hlediska dynamiky, tak i z hlediska plnění předpokladů rozpočtu.

Vlastní příjmy obcí tvořené daňovými, nedaňovými a kapitálovými příjmy dosáhly v souhrnu **183,6 mld. Kč**. Oproti předchozímu roku vzrostly o 5,8 mld. Kč (o 3,3 %). Meziroční nárůst byl vykázán u všech tří složek vlastních příjmů, byl však nižší ve srovnání s předpoklady rozpočtu (plnění rozpočtu 93,0 %). Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech obcí dosáhl 63,7 %, druhým rokem tak dochází k poklesu podílu vlastních příjmů na celkových příjmech obcí (v roce 2009 činil tento podíl 67,1 % a v roce 2008 to bylo 74,2 %).

Ve financování rozpočtů obcí proto dále posílila váha přijatých transferů. Jejich celkový objem se meziročně zvýšil o jednu pětinu a dosáhl výše 104,5 mld. Kč. Vyšší nárůst objemu přijatých transferů se odrazil i ve vyšším plnění předpokladů rozpočtu.

Daňové příjmy dosáhly celkové výše **142,9 mld. Kč** a ve srovnání se skutečností předchozího roku vzrostly o 6,3 mld. Kč (o 4,6 %). Ani tento nárůst však nezajistil návrat na úroveň, která byla dosažena v roce 2008, kdy daňové příjmy obecních rozpočtů dosáhly 154,5 mld. Kč. Předpoklady rozpočtu byly naplněny ve výši 92,6 %.

Daňové příjmy tvořily 49,6 % celkových příjmů obcí, což je o 2,6 procentního bodu méně nežli v předchozím roce (v roce 2009 činil podíl daňových příjmů na celkových příjmech obcí 52,2 % a v roce 2008 činil podíl 57,3 %). Přestože se podíl daňových příjmů na celkových příjmech v posledních dvou letech snižoval, zůstávají daňové příjmy dlouhodobě nejdůležitějším zdrojem financování rozpočtů obcí.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, tvořily daňové příjmy rozpočtů obcí:

- a) výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,
- b) podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů,
- d) podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, s výjimkou výnosů uvedených pod písm. c),
- e) podíl na 21,4 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),
- f) podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu h) a v § 3 odst. 1 písm. a),
- g) 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnosu daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná nebo dodatečně vyměřená daň) z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně (záloh na daň) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků srážených a odváděných plátcem daně.
- h) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- i) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Každá obec se na uvedené procentní části celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů podílí procentem stanoveným vyhláškou Ministerstva financí vydanou v dohodě s Českým statistickým úřadem a Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, vždy s účinností od 1. září běžného roku.

Výnos **daně z příjmů fyzických osob** byl zaúčtován v celkovém objemu **32,7 mld. Kč** a oproti skutečnosti předchozího roku byl vyšší o 1,7 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 93,3 %).

Objemově nejvýznamnější část daně, tj. daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, činila 25,7 mld. Kč, což je o 0,9 mld. Kč více nežli v předchozím roce (plnění předpokladů rozpočtu 105,4 %).

Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti byla zaúčtována ve výši 4,8 mld. Kč, což znamená meziroční zvýšení o 0,7 mld. Kč (o 17,3 %), přes tento nárůst zaostal příjem za předpoklady rozpočtu (plnění 56,2%).

Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů, která zahrnuje daň z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů a daň z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby, byla zaúčtována ve výši 2,2 mld. Kč, tj. zhruba na úrovni dosažené v předchozím roce (plnění předpokladů rozpočtu 103,9 %).

Výnos daně z příjmů právnických osob dosáhl celkové výše **32,3 mld. Kč**. Ve srovnání s rokem předchozím byl nižší o 0,4 mld. Kč. Příjem z této daně značně zaostal za předpoklady rozpočtu (dosaženo 87,2 % předpokládané úrovně) a zůstává nadále výrazně nižší nežli v roce 2008, kdy příjem z této daně do obecních rozpočtů činil 44,5 mld. Kč. Daň z příjmů právnických osob činila 26,8 mld. Kč (zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů) a daň z příjmů právnických osob za obce, kdy poplatníkem je obec 5,5 mld. Kč (jedná se o podnikatelské aktivity obcí, kdy obce jsou plátcí daně, daň neodvádějí, pouze ji promítají ve svém účetnictví).

U objemově nejvýznamnější daně, kterou je **daň z přidané hodnoty**, činil výnos pro obce **57,6 mld. Kč** (inkaso ovlivnilo také zvýšení obou sazeb daně o jeden procentní bod). Přestože proti předchozímu roku se příjem z daně zvýšil o 3,4 mld. Kč, plnění předpokladů rozpočtu činilo 98 %. Na rozdíl od daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob bylo dosažené inkaso vyšší nežli v roce 2008.

Do daňových příjmů obcí spadají dále **daně a poplatky z vybraných činností a služeb**, které v souhrnu dosáhly **11,7 mld. Kč**, což představuje pokles proti předchozímu roku o 0,7 mld. Kč (plnění rozpočtu 83,8 %).

Největší objem v rámci této skupiny představují poplatky a odvody v oblasti životního prostředí. Příjem z těchto poplatků činil celkem 6,1 mld. Kč a zůstal tak zhruba na úrovni předchozího roku. Rozhodující část (4,1 mld. Kč) tvoří místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který platí fyzické osoby, které mají trvalý pobyt nebo rekreační stavbu a dále také poplatky

za uložení odpadu (1,8 mld. Kč), které zahrnují poplatky za ukládání odpadů na skládky podle zákona o odpadech a odvody od původců radioaktivních odpadů podle atomového zákona.

Do skupiny dále náleží **místní poplatky z vybraných činností a služeb**, které dosáhly celkové výše **2,4 mld. Kč**, tj. o 0,1 mld. Kč méně oproti srovnatelnému období předchozího roku. Zahrnují místní poplatky za účelem zdanění (často i regulace) určité aktivity či vyjadřující určité místní specifikum, nemají charakter platby za službu vykonanou vybírající institucí podle zákona o místních poplatcích. Největší objem tvořily poplatky za provozovaný výherní hrací přístroj (0,9 mld. Kč) a poplatky za užívání veřejného prostranství (0,6 mld. Kč). Dále do této skupiny patří poplatek ze psů, poplatek za lázeňský a rekreační pobyt, poplatek ze vstupného a poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku a také poplatek z ubytovací kapacity. V roce 2010 měly obce možnost zvýšit poplatek z ubytovací kapacity, z vykázaných údajů však vyplývá, že tato možnost se v příjmech zatím výrazněji nepromítla, příjmy obcí z poplatků z ubytovací kapacity dosáhly 147 mil. Kč, v roce předchozím to bylo 134,8 mil. Kč.

Příjem z ostatních odvodů z vybraných činností a služeb činil 0,8 mld. Kč, oproti předchozímu roku byl nižší o 0,2 mld. Kč. Rozhodující část představuje odvod části výtěžku z provozování loterií a jiných podobných her na veřejně prospěšné účely (0,6 mld. Kč).

Do skupiny daní a poplatků z vybraných činností a služeb patří rovněž **správní poplatky**. Jedná se o poplatky stanovené zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, který upravuje inkaso poplatků za správní úkony a správní řízení, jejichž výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod. upravená zvláštními zákony. Inkasované příjmy závisí na skutečně podaných návrzích na správní řízení, které jsou předmětem správního poplatku. Příjem obcí z těchto poplatků dosáhl 2,5 mld. Kč, což znamená pokračování meziročního poklesu těchto příjmů. V roce 2009 činily příjmy ze správních poplatků 2,8 mld. Kč a v roce 2008 to bylo 3,8 mld. Kč.

Výnos **daně z nemovitostí** je výlučným příjmem obcí, ve sledovaném období dosáhl **8,7 mld. Kč** a byl proti předchozímu roku o 2,3 mld. Kč vyšší (plnění předpokladů rozpočtu 90,2 %). Inkaso daně z nemovitostí bylo nejrychleji rostoucím daňovým příjmem obcí (zvýšení o 37,0 %), v souvislosti s tím se podíl daně z nemovitostí na celkových daňových příjmech obcí meziročně zvýšil ze 4,6 % na 6,1 %. K nárůstu příjmů výrazně přispěly dvě novely zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, které byly přijaty v roce 2009 (ukončení patnáctiletého osvobození od platby daně pro majitele novostaveb a dvojnásobné zvýšení základní sazby daně z nemovitostí, s výjimkou sazby daně u staveb sloužících pro tzv. ostatní podnikatelskou činnost).

Obce mají od roku 2009 možnost stanovit obecně závaznou vyhláškou místní koeficienty, kterými se modifikuje výsledná daň. Pro zdaňovací období 2010 nejprve stanovilo místní koeficient 545 obcí, tento počet se však později snížil, a to s ohledem na zvýšení základní sazby daně (v souvislosti s novelou zákona o dani z nemovitostí, která

znamenala zdvojnásobení některých sazeb daně z nemovitostí, byla obcím dána možnost vydat obecně závaznou vyhlášku pro zdaňovací období 2010 v prodloužené lhůtě do 30. listopadu 2009 a případně touto vyhláškou změnit stávající koeficienty). Některé obce vyhlášku na místní koeficient úplně zrušily nebo ho snížily. K 1. lednu 2010 pouze 283 obcí (tj. 4,5 % z celkového počtu obcí) stanovilo místní koeficient (ve zdaňovacím období 2009 to bylo 390 obcí).

Nedaňové příjmy obcí tvoří zhruba jednu desetinu jejich celkových příjmů. Zahrnují příjmy z vlastní činnosti, odvody příspěvkových organizací, příjmy z pronájmu majetku, z úroků a z prodeje nekapitálového majetku. V hodnoceném roce dosáhly celkem **27,9 mld. Kč**, tj. o 0,7 mld. Kč více nežli v předchozím roce (plnění rozpočtu 96,7 %).

Objemově nejvýznamnější složku představují **příjmy z pronájmu majetku**, jedná se především o příjmy z nájemného samostatných pozemků, z nájemného budov a jejich částí a z pronájmu movitých věcí jako např. stroje, zařízení, dopravní prostředky. Jejich výše dosáhla **10,4 mld. Kč** (meziroční zvýšení o 0,4 mld. Kč).

Příjmy z vlastní činnosti obcí byly zaúčtovány ve výši **6,8 mld. Kč**, což znamená meziroční nárůst o 0,6 mld. Kč. Jedná se o poměrně širokou škálu příjmů z poskytování služeb a výrobků (například příjmy za umístění dětí v předškolních a školních zařízeních, příjmy za odvoz komunálních odpadů zpoplatňovaných na základě smluvního vztahu s majiteli nemovitostí, příjmy inkasované za poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím), dále o příjmy z prodeje zboží již nakoupeného za účelem prodeje (např. popelnice, různé formuláře), příjmy ze školného a příjmy za úplatné využívání komunikací (mýtné).

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy zahrnují veškeré příjmy z prodeje majetku pořízeného z neinvestičních prostředků (např. materiálu, zásob, drobného dlouhodobého majetku), dále přijaté neinvestiční dary, přijaté pojistné náhrady, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady. Jejich souhrnná výše dosáhla **3,5 mld. Kč**, což je o 0,3 mld. Kč více oproti předchozímu roku.

Příjmy z úroků zaúčtované do rozpočtů obcí činily **0,9 mld. Kč** (meziroční snížení o 0,5 mld. Kč). Jde o příjmy z úroků z bankovních účtů a poskytnutých půjčených prostředků, příjmy z podílů na zisku a dividend, realizované kursové zisky a příjmy z úroků ze státních dluhopisů a z komunálních dluhopisů.

Odvody příspěvkových organizací, které jsou tvořeny příjmy odvodů z provozu nebo z odpisů příspěvkových organizací, dosáhly **1,0 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem mírně vzrostly.

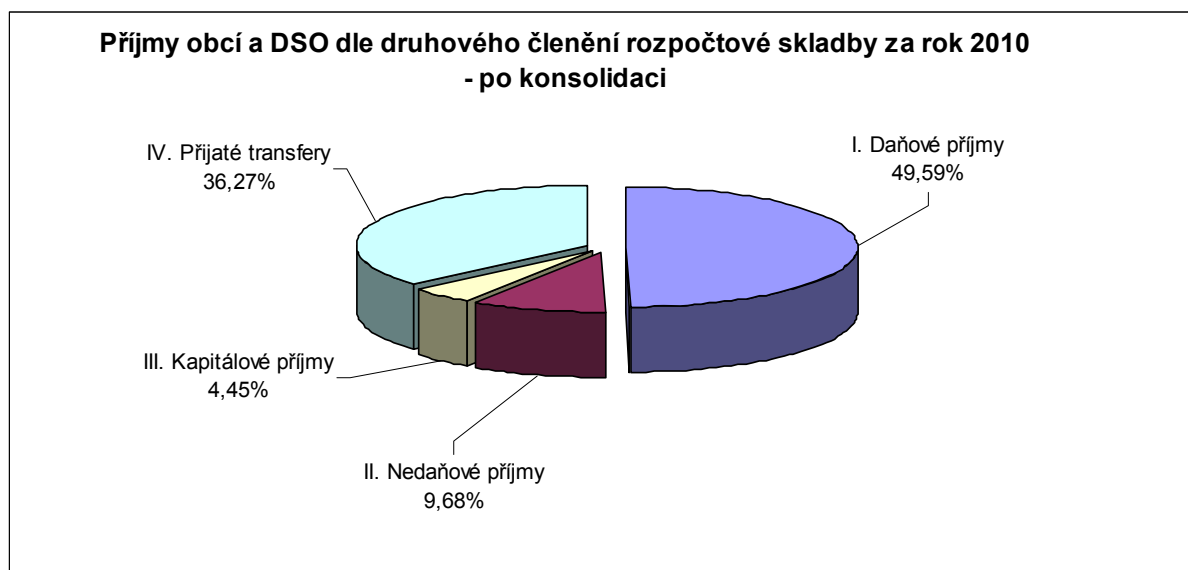
Kapitálové příjmy byly zaúčtovány ve výši **12,8 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem byly nižší o 1,2 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 90,1 %). Nejvýznamnější část kapitálových příjmů tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (pozemků, ostatních

nemovitostí a ostatního dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku), jejich výše dosáhla 11,6 mld. Kč, tj. o 1,0 mld. Kč méně nežli v předchozím roce.

Transfery představují druhý nejvýznamnější zdroj příjmů obecních rozpočtů. Obcím jsou převáděny ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad (podle rozpočtové skladby patří mezi transfery také převody z vlastních fondů obcí). Jejich celkový objem dosáhl v loňském roce **104,5 mld. Kč**, což znamená meziroční zvýšení o 17,4 mld. Kč. Ze státního rozpočtu (včetně OSFA a NF) a z rozpočtů státních fondů přijaly obce celkem 71,7 mld. Kč, z rozpočtů krajů 3,3 mld. Kč a z rozpočtů regionálních rad 11,8 mld. Kč. Zbývajících 17,7 mld. Kč převedly obce do rozpočtů z vlastních účelových fondů (objem převodů byl o 2,9 mld. Kč vyšší nežli v předchozím roce).

Ve srovnání s předpoklady rozpočtu byl celkový objem přijatých transferů vyšší o 23,0 mld. Kč (plnění 128,2 %). K vyššímu čerpání došlo v především v části transferů, které obce přijímají z rozpočtů regionálních rad (o 10,9 mld. Kč), dále pak transferů z rozpočtů jednotlivých resortů (o 5,7 mld. Kč) a z rozpočtů krajů (0,7 mld. Kč). Vyšší než předpokládal rozpočet byly také převody z vlastních fondů obcí (o 5,6 mld. Kč).

Graf č. 2

Transfery ze státního rozpočtu zahrnují jednak dotace poskytované z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu k rozpočtu hl. m. Prahy (přílohy č. 6 a č. 7 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2010), dále tzv. ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu.

Struktura finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy se nezměnila. Obsah finančních vztahů tvořil příspěvek na školství, dotace na vybraná zdravotnická zařízení, příspěvek na výkon státní správy a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím. Na

rozdíl od předchozích let, kdy byly tyto dotace a příspěvky pravidelně valorizovány, k valorizaci pro rok 2010 s ohledem na napjatou situaci ve státním rozpočtu nedošlo. V celkových objemech byly promítnuty pouze vlivy vyplývající ze změny počtu obyvatel, žáků, lůžkových kapacit apod.

Zásadní úpravu v rámci finančních vztahů však znamenalo meziroční navýšení příspěvku na výkon státní správy pro obce a hl. m. Prahu o 2,0 mld. Kč, jehož cílem bylo přispět k postupnému odstranění existujících disproporcí mezi velikostí výdajů na financování agend státní správy a příjmy na jejich krytí. Dále byla do příspěvku na výkon státní správy zahrnuta částka 0,3 mld. Kč, která byla v předchozím roce rozpočtována v ukazateli „Další prostředky pro územní samosprávné celky“ na položce „Dofinancování příspěvku na výkon státní správy pro obce.“ Záměrem této úpravy bylo zpřehlednit příjmy obcí v oblasti přeneseného výkonu státní správy.

Příspěvek na výkon státní správy byl stejně jako v předchozích letech rozdělován podle metodiky zpracované Ministerstvem vnitra, která byla poprvé použita v roce 2006. Oproti předchozímu roku však bylo upuštěno od systému „kumulovaného“ příspěvku podle působností s výjimkou obcí s rozšířenou působností. Pro následující kategorie obcí – obce se základní působností, obce s matričním úřadem, obce se stavebním úřadem, obce s pověřeným obecním úřadem, a dále pro statutární města Brno, Ostrava a Plzeň byla průměrná výše úhrady výdajů na přenesený výkon státní správy stanovena na úrovni 95 % úrovně předchozího roku. Pro hlavní město Prahu byl pro odstranění disproporcí v úhradě výdajů na přenesený výkon státní správy navýšen objem příspěvku na výkon státní správy o 0,5 mld. Kč. U obcí s rozšířenou působností se pro rok 2010 propočtové koeficienty ani metodika propočtu neměnily.

Celkový objem finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu k rozpočtu hl.m. Prahy byl rozpočtován ve výši 11,9 mld. Kč (z toho obcím v jednotlivých krajích bylo určeno 10,8 mld. Kč a hl. m. Praze 1,1 mld. Kč). V rámci této souhrnné částky byl stanoven příspěvek na školství 1,5 mld. Kč, dotace na vybraná zdravotnická zařízení 0,04 mld. Kč, příspěvek na výkon státní správy 10,2 mld. Kč a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím 0,2 mld. Kč.

V rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy přijaly obce v průběhu roku v měsíčních splátkách celkem 11,9 mld. Kč.

Mimo finanční vztahy byly v kapitole Všeobecná pokladní správa rozpočtovány další dotační tituly pro obce a hl. m. Prahu v celkové výši 2,0 mld. Kč, jednalo se zejména prostředky zahrnuté v ukazatelích „Další prostředky pro územní samosprávné celky“ a „Výdaje vedené v informačním systému programového financování.“ V rámci těchto tzv. ostatních dotací z kapitoly VPS, přijaly obce a hl. m. Praha do svých rozpočtů neinvestiční

transfery v celkové výši 1,7 mld. Kč, což je stejná výše jako v předchozím roce. Šlo zejména o účelové dotace na činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně právní ochrany dětí, která je poskytována na základě zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí (celkem 0,7 mld. Kč), o prostředky na výdaje spojené s volbami do Parlamentu ČR a do zastupitelstev obcí (v celkové výši 0,9 mld. Kč) a dále o dotace v řádu milionů Kč účelově určené na přípravu Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011, na protiradonová opatření, na náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, na likvidaci léčiv, na zabránění vzniku, rozvoje a šíření TBC.

V rámci investičních transferů z kapitoly Všeobecná pokladní správa bylo obcím převedeno 0,3 mld. Kč, což je o 1,4 mld. Kč méně proti předchozímu roku (razantní snížení těchto prostředků bylo zapracováno ve státním rozpočtu v rámci úsporných opatření). Tyto prostředky byly určeny na technická opatření v pásmech ochrany vod, na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství a na realizaci programu č. 298220 - Akce financované z rozhodnutí Poslanecké sněmovny Parlamentu a vlády ČR.

Rozhodující objem transferů přijaly obce **přímo z rozpočtu jednotlivých resortů a ze státních fondů**. Celkový objem (bez kapitoly Všeobecná pokladní správa) činil **57,0 mld. Kč**, což je zhruba o 6,9 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Prostřednictvím těchto transferů se realizují významné programy, které přispívají k rozvoji infrastruktury v jednotlivých obcích.

Z rozpočtů jednotlivých resortů přijaly obce celkem 52,4 mld. Kč (zvýšení proti předchozímu roku o 5,9 mld. Kč) a ze státních fondů 4,6 mld. Kč (zvýšení o 1,0 mld. Kč). Objem transferů se zvýšil jak v části neinvestičních transferů (o 3,5 mld. Kč), tak investičních transferů (o 3,4 mld. Kč).

Z rozpočtu **Ministerstva práce a sociálních věcí** přijaly obce transfery v celkové výši 27,3 mld. Kč, což představuje oproti předchozímu roku nárůst o 1,2 mld. Kč. Největší část prostředků tvořily transfery na dávky pomoci v hmotné nouzi, transfery na příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a transfery na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Další prostředky byly obcím uvolněny na aktivní politiku zaměstnanosti a financování společných programů EU a ČR zaměřených na zlepšení struktury pracovních míst, snížení nezaměstnanosti apod. Investiční prostředky směřovaly do Programu pořízení a technická obnova majetku ve správě ústavů sociální péče a byly určeny především na rekonstrukce, přístavby a dostavby zařízení sociální péče včetně domovů pro seniory.

Kromě výše uvedených prostředků Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo přímo příspěvkovým organizacím zřízených obcemi (bez prostřednictví rozpočtu obce) v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery finanční prostředky v celkovém objemu 1,2 mld. Kč (podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

**Přehled o transferech a půjčkách přijatých obcemi a DSO
ze státního rozpočtu a ze státních fondů v roce 2010**

(v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	Z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády České republiky	10,3	10,3		
Ministerstvo obrany	9,7	3,4	6,3	
Ministerstvo práce a sociálních věcí	27 306,7	27 174,6	132,1	
Ministerstvo vnitra	390,2	247,8	142,4	
Ministerstvo životního prostředí	7 364,5	395,4	6 969,1	
Ministerstvo pro místní rozvoj	5 141,6	2 864,2	2 277,4	
Grantová agentura	1,2	1,2		
Ministerstvo průmyslu a obchodu	172,3	11,5	160,8	
Ministerstvo dopravy	425,8	209,0	216,8	
Ministerstvo zemědělství	2 173,3	186,2	1 987,1	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	9 045,7	9 018,0	27,7	
Ministerstvo kultury	360,8	249,4	111,4	
Ministerstvo zdravotnictví	5,1	2,1	3,0	
Národní fond	674,9	59,2	615,7	
Operace státních finančních aktiv	90,0	18,2	71,8	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotačního vztahu	11 923,5	11 923,5		
VPS - ostatní transfery	2 014,3	1 715,6	298,7	
Státní zemědělský intervenční fond	2 381,8	440,6	1 928,0	13,2
Státní fond životního prostředí	656,5	26,6	506,9	123,0
Státní fond dopravní infrastruktury	1 598,8	166,2	1 432,6	
Státní fond rozvoje bydlení	72,3	32,4	32,4	7,5
Státní fond pro podporu a rozvoj č.kinematografie	31,6		31,6	
C e l k e m	71 850,9	54 755,4	16 951,8	143,7

Z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** získaly obce transfery ve výši 9,0 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč více oproti předchozímu roku. Značný objem těchto účelových prostředků zahrnuje přímé náklady na vzdělávání a dotace na soukromé školy (pro hl. m. Prahu). Obdobně jako v minulém roce byly podpořeny projekty zaměřené na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, program sociální prevence a prevence kriminality, apod. Investiční prostředky směřovaly do oblasti obnovy sportovních zařízení a zajištění bezbariérových přístupů ve vybraných základních školách v rámci národního rozvojového programu mobility pro všechny.

Z kapitoly **Ministerstva životního prostředí** přijaly obce finanční prostředky ve výši 7,4 mld. Kč, tj. o 3,2 mld. Kč více než v předchozím roce. Převážnou část těchto prostředků tvořily investiční transfery realizované v rámci vodohospodářských projektů, které byly směřovány na výstavbu a technickou obnovu kanalizací, ČOV a vodovodů. Další prostředky byly určeny na podporu zlepšování stavu přírody, na snižování rizika povodní, na podporu udržitelného využívání zdrojů energie a na podporu zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží.

Z rozpočtu **Ministerstva pro místní rozvoj** přijaly obce transfery v celkové výši 5,1 mld. Kč (z toho 2,9 mld. Kč činily neinvestiční transfery). Prostředky byly uvolněny na podporu regionálního rozvoje, na podporu výstavby podporovaných bytů, na podporu regenerace panelových sídlišť, obnovu místních komunikací apod. V souvislosti s řešením následků povodní v roce 2006 a 2009 se jednalo především o obnovu obecního majetku postiženého povodňovou katastrofou a zajištění dočasného náhradního ubytování včetně dalších potřeb. Značná část prostředků byla rovněž uvolněna pro hl. m. Praha prostřednictvím operačních programů Praha Adaptabilita (projekty v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji apod.) a Praha Konkurenceschopnost (podpora projektů v oblasti veřejné dopravy, informačních a komunikačních technologií, zlepšování životního prostředí apod.).

Z kapitoly **Ministerstva zemědělství** získaly obce finanční prostředky ve výši 2,2 mld. Kč, tj. o 0,3 mld. Kč méně oproti předchozímu roku. Převážná část transferů směřovala do oblasti investic (2,0 mld. Kč) na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod, čistíren a kanalizací. Značný objem finančních prostředků byl rovněž poskytnut na podporu prevence před povodněmi. Neinvestiční přijaté prostředky byly určeny pro obce na hospodaření v lesích a na obnovu lesních porostů.

Ministerstvo kultury převedlo obcím 0,4 mld. Kč. Prostředky byly určeny zejména na Program regenerace městských památkových rezervací, na podporu profesionálních divadel, stálých profesionálních symfonických orchestrů, na zajištění veřejných informačních služeb knihoven apod. Transfery ve výši 0,4 mld. Kč získané z kapitoly **Ministerstva dopravy** směřovaly na realizaci systému řízení a regulaci městského silničního provozu v Praze. Neinvestiční prostředky byly uvolněny na příspěvky za ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní dráží dopravy.

Dalším zdrojem příjmů obecních rozpočtů byly transfery a půjčky z jednotlivých státních fondů. **Státní zemědělský intervenční fond** poskytl v minulém roce transfery ve výši 2,4 mld. Kč. Jednalo se převážně o prostředky investičního charakteru zaměřené na realizaci opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech (zejména na obnovu a rozvoj vesnic, ochranu a rozvoj kulturního dědictví venkova a občanské vybavení a služby).

Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** získaly obce účelové prostředky ve výši 1,6 mld. Kč na výstavbu a obnovu silniční sítě statutárních měst, další prostředky byly určeny na financování dopravní infrastruktury v příslušných oblastech.

Ze **Státního fondu životního prostředí** byly do rozpočtů obcí převedeny finanční prostředky ve výši 0,7 mld. Kč. Největší část směřovala obdobně jako v předcházejících letech k ochraně vod, ovzduší a přírody. Především se jednalo o realizaci opatření k ochraně zdrojů pitné vody, rozšíření obecních čistíren odpadních vod, rozšíření kanalizačních systémů, snižování rizika povodní apod. Rovněž byla podpořena opatření k ochraně přírody ve volné krajině a chráněných územích.

Celkové výdaje obcí dosáhly **291,5 mld. Kč** (plnění rozpočtu 103,2 %). Ve srovnání se skutečností předchozího roku se zvýšily o 8,3 mld. Kč. Nárůst výdajů byl koncentrován výhradně do části běžných výdajů, naproti tomu objem kapitálových výdajů se meziročně snížil.

Tabulka č. 8

Výdaje obcí a DSO v letech 2008 – 2010 (po konsolidaci)

(v mil. Kč)

	2008	2009	2010	index	
				<u>2009</u> <u>2008</u>	<u>2010</u> <u>2009</u>
I. Běžné výdaje	180 416,0	189 827,5	199 934,3	105,2	105,3
z toho					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	24 657,5	26 027,1	27 357,7	105,6	105,1
Nákup materiálu	4 383,6	4 816,7	4 418,4	109,9	91,7
Nákup vody, paliv, energ., služeb a ost. nákupy	51 274,8	54 726,0	57 392,5	106,7	104,9
Výdaje na dopravní obslužnost	1 975,8	2 406,0	4 252,8	121,8	176,8
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	14 429,2	15 686,3	17 581,6	108,7	112,1
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	7 800,1	8 442,3	8 493,0	108,2	100,6
Neinvestiční transfery příspěv. a podob. org.	29 066,1	30 390,4	31 407,9	104,6	103,3
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	24 127,5	25 008,2	25 158,0	103,7	104,6
z toho: sociální dávky	23 536,2	24 238,6	25 272,6	103,0	104,3
II. Kapitálové výdaje	76 487,3	93 387,3	91 572,9	122,1	98,1
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	64 709,1	83 530,3	83 025,6	129,1	99,4
Investiční transfery podnikatel. subjektům	6 505,7	4 963,5	1 873,1	76,3	37,7
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	445,4	408,5	461,8	91,7	113,0
Investiční transfery příspěvk. organizacím	1 896,6	1 665,5	1 662,4	87,8	99,8
Výdaje celkem	256 903,3	283 214,8	291 507,2	110,2	102,9

Běžné výdaje, kterými je zajišťován zejména provoz obcí a jejich organizací, dosáhly ve sledovaném období **199,8 mld. Kč** (101,8 % úrovně předpokládané rozpočtem). Ve srovnání s předchozím rokem se objem běžných výdajů zvýšil o 10,1 mld. Kč.

Výdaje v objemově nejvýznamnější položce, kterou tvoří **nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy**, dosáhly celkové výše 57,4 mld. Kč. Proti předchozímu roku vzrostly o 2,7 mld. Kč (tj. o 4,9 %).

Druhý nejvyšší objem výdajů obecních rozpočtů představují **neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím**, které dosáhly 31,4 mld. Kč a byly tak vyšší oproti předchozímu roku o 1,0 mld. Kč (nárůst o 3,3 %). Rozhodující objem (30,1 mld. Kč) tvoří neinvestiční příspěvky, které obce poskytují příspěvkovým organizacím, kterých jsou zřizovateli. Jedná se především o výdaje na vzdělávání a školské služby, výdaje v oblasti tělovýchovy a zájmové činnosti a výdaje v oblasti kultury (činnost divadel, knihoven, muzeí a galerií). Významnou část tvoří rovněž výdaje v oblasti služeb sociální péče (domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, osobní asistence, pečovatelská služba,

podpora samostatného bydlení, centra sociálně rehabilitačních služeb) a v oblasti komunálních služeb a územního rozvoje.

Neinvestiční transfery obyvatelstvu dosáhly celkem 26,2 mld. Kč (meziroční nárůst o 1,2 mld. Kč). Rozhodující objem tvoří sociální dávky, jejichž celková výše činila 25,3 mld. Kč (o 1,1 mld. Kč více nežli v předchozím roce). Jedná se především o dávky, které jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtu kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí, a to příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (19,6 mld. Kč) a dávky pomoci v hmotné nouzi, tj. příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc a ostatní dávky sociální pomoci (3,9 mld. Kč) a dávky pro zdravotně postižené osoby (1,3 mld. Kč).

Na **platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci** vynaložily obce celkem 27,4 mld. Kč a na související platby povinného pojistného placeného zaměstnavatelem 8,6 mld. Kč, v souhrnu byly tyto výdaje o 1,8 mld. Kč vyšší nežli v předchozím roce.

Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům činily 17,6 mld. Kč (meziroční nárůst o 1,9 mld. Kč), jedná se především o neinvestiční transfery nefinančním podnikatelským subjektům - právnickým osobám zřízeným podle obchodního zákoníku, tj. veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti.

Na **neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím** vynaložily obce 8,5 mld. Kč, tj. zhruba stejnou výši jako v předchozím roce. Do této skupiny spadají zejména různé dotace obecně prospěšným společnostem, občanským sdružením, církvím a náboženským společnostem.

Největší nárůst běžných výdajů byl zaznamenán na položce **výdaje na dopravní územní obslužnost**, obce zde vykázaly výdaje v celkové výši 4,3 mld. Kč, tj. o 1,9 mld. Kč více než v roce předchozím. Tento relativně vysoký nárůst byl způsoben změnou zařazení výdajů na položkách; některé obce, které dříve vykazovaly tyto výdaje na položce 5213 – Neinvestiční transfery nefinančním podnikatelským subjektům-právnickým osobám, je v loňském roce zařadily na položku 5193 – Výdaje na dopravní obslužnost. Na tuto položku patří úhrada prokazatelné ztráty provozovatelům hromadné dopravy v důsledku plnění veřejné služby (zajištění dopravní obslužnosti) podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě a zákona č. 266/1994 Sb., o drahách. Z hlediska obcí jde o převody finančních prostředků na účet sdružených prostředků za účelem těchto úhrad.

Kapitálové výdaje obcí dosáhly celkem **91,6 mld. Kč** (plnění rozpočtu 106,5 %). Ve srovnání s předchozím rokem byly o 1,8 mld. Kč nižší. Vývoj byl zcela odlišný od předchozího roku 2009, kdy byl vykázán meziroční nárůst kapitálových výdajů o 16,9 mld. Kč.

Ke snížení kapitálových výdajů došlo především na položce **investiční transfery podnikatelským subjektům**, objem těchto výdajů činil 1,9 mld. Kč, což představuje meziroční snížení zhruba o 3,1 mld. Kč. Pokračovala tak tendence z minulého roku, kdy byl zaznamenán meziroční pokles investičních transferů podnikatelským subjektům o 1,5 mld. Kč.

Investiční nákupy a související výdaje, které tvoří objemově nejvýznamnější položku, kapitálových výdajů dosáhly v souhrnu 83,0 mld. Kč, což je o 0,5 mld. Kč méně nežli v předchozím roce. **Investiční transfery příspěvkovým organizacím** zůstaly zhruba na stejné úrovni jako v předchozím roce, tj. 1,7 mld. Kč.

V rámci kapitálových výdajů obcí došlo k mírnějšímu nárůstu pouze u výdajů na nákup akcií a majetkových podílů a také výdajů na investiční transfery neziskovým a podobným organizacím. Tyto položky však představují velmi malou část kapitálových výdajů (zhruba 1,4 % z celkového objemu).

Z hlediska odvětvového členění směřovaly kapitálové výdaje především do dopravy, bydlení, komunálních služeb, územního rozvoje, vodního hospodářství, vzdělání a školských služeb, tělovýchovy a zájmové činnosti a ochrany životního prostředí.

Hlavním zdrojem čerpání kapitálových výdajů byly transfery z rozpočtů ostatních kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů, dále pak transfery převedené z rozpočtů regionálních rad na financování investičních akcí realizovaných v rámci jednotlivých regionálních operačních programů (obce přijaly z rozpočtů regionálních rad investiční transfery v celkové výši 11,5 mld. Kč, což je zhruba dvojnásobně více nežli předchozím roce, kdy obce přijaly 5,0 mld. Kč).

Dalším zdrojem kapitálových výdajů obcí byly transfery, které byly obcím převedeny z rozpočtů krajů. Jednalo se zhruba o 1,5 mld. Kč, které obce použily na financování akcí v rámci programu obnovy venkova, na podporu sportu, na výstavbu vodovodů, kanalizací, čističek odpadních vod, na rekonstrukce místních komunikací a na rozvoj turistiky a cestovního ruchu. Na realizaci jednotlivých investičních projektů se podílely rovněž vlastní zdroje obcí (převody z fondů) ve výši zhruba 2,3 mld. Kč.

V minulých letech uzavřely některé obce **koncesní smlouvy** o provozování a správě některých zařízení ve vlastnictví obce (dle zákona č 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení). Pro zjištění výše závazků, které pro obce z těchto smluv vyplývají, předkládají obce v rámci podkladů pro zpracování státního závěrečného účtu také údaje o závazcích jednotlivých obcí vyplývajících z uzavřených koncesních smluv. Z hodnotících zpráv zaslaných kraji vyplývá, že souhrnné roční závazky obcí a měst v souvislosti s koncesními smlouvami činily 114,0 mil. Kč.

Ministerstvo financí eviduje celkem 44 koncesních smluv uzavřených jednotlivými obcemi a městy, přičemž zhruba polovina smluv má jako předmět koncesní smlouvy uvedeno

„provozování vodohospodářské infrastruktury (tj. provozování vodovodu a zásobování pitnou vodou, provozování kanalizace a ČOV)“. Zbývající část žádostí má potom různý předmět koncesní smlouvy, jako například: zajištění dodávek tepla a teplé vody, provozování víceúčelového hřiště, provozování sportovního areálu, provozování školního stravování, provozování domova pro seniory, provozování ozdravného centra, nebo provozování integrovaného systému parkování, odtahu vozidel, provozování lanové dráhy, vydávání informačního časopisu městské části. Výše ročních finančních závazků u jednotlivých smluv je velmi rozdílná (od desítek tisíc až po desítky milionů), část smluv neobsahuje pro obce či města žádné finanční závazky.

Příspěvkové organizace zřizované obcemi

V uplynulém roce bylo evidováno celkem 8 357 příspěvkových organizací, jejichž zřizovateli byly obce včetně hl. m. Prahy. Z výsledků hospodaření příspěvkových organizací vyplývá, že 13,3 % z celkového počtu, tj. celkem 1 111 příspěvkových organizací hospodařilo se ztrátou. Proti předchozímu roku se podíl příspěvkových organizací hospodařících se ztrátou zvýšil o 2,5 procentního bodu (v roce 2009 z celkového počtu 8 369 příspěvkových organizací vykázalo ztrátu 907 organizací).

Z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti příspěvkových organizací jich zhruba 84,4 % působilo v oblasti vzdělávání a školských služeb. Jsou to zejména předškolní zařízení, základní školy, školní stravování a základní umělecké školy. V oblasti kultury působilo přibližně 5,6 % z celkového počtu příspěvkových organizací, zde se jedná především o zařízení pro zájmovou činnost v kultuře, knihovnické činnosti a činnost muzeí a galerií. V oblasti sociálních služeb a činností v sociálním zabezpečení působilo zhruba 3,4 % příspěvkových organizací (spadají sem zejména domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením, centra sociálních služeb, zajišťování osobní asistence a pečovatelské služby a sociální poradenství). Větší počty příspěvkových organizací působily dále i v oblasti tělovýchovy a zájmové činnosti a oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje.

Dobrovolné svazky obcí

V uplynulém roce působilo na území republiky celkem **766 dobrovolných svazků obcí** (dále jen DSO), tj. o 13 svazků méně ve srovnání s rokem předchozím. DSO představují specifickou a nejčastější formu spolupráce mezi obcemi, vznikají za účelem ochrany a prosazování společných zájmů obcí. Jednotlivé DSO jsou právníckými osobami, sestavují rozpočet a hospodaří s majetkem, který členské obce vkládají do svazku a s majetkem, který získaly vlastní činností.

V návrhu státního rozpočtu nebývají rozpočtovány žádné transfery pro DSO. Tato skutečnost je způsobena tím, že neexistuje žádný dotační titul, který by byl navržen výhradně pro DSO. Dotační tituly, které jsou určeny jak pro obce tak pro DSO, jsou v návrhu státního

rozpočtu zahrnutý jako dotace pro obce a jako o dotacích pro DSO je o nich účtováno až v průběhu rozpočtového roku při jejich uvolňování.

DSO hospodařily s **příjmy** ve výši **4,5 mld. Kč**, což je o 1,3 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Jejich rozhodujícím zdrojem byly transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů (z rozpočtů členských obcí, ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a rozpočtů regionálních rad), které v souhrnu dosáhly 3,7 mld. Kč. Jednalo se především o dotace investičního charakteru (78 % celkového objemu), což souvisí s účelem, pro který jsou DSO především zřizovány. Vlastní příjmy DSO činily 0,8 mld. Kč a byly tvořeny příjmy z pronájmu majetku, příjmy z vlastní činnosti a kapitálovými příjmy.

Výdaje DSO činily **4,5 mld. Kč** a hospodaření skončilo jako vyrovnané (rozpočet předpokládal, že stejně jako v předchozím roce budou DSO hospodařit s mírným schodkem). Výdaje byly směřovány především na úhradu investičních potřeb, kapitálové výdaje činily 3,9 mld. Kč, což je zhruba 86 % celkových výdajů.

Největší počet DSO uvádí jako svou hlavní činnost aktivity v oblasti vodního hospodářství, kam patří například činnosti související se zásobováním pitnou vodou, odváděním a čištěním odpadních vod a správou ve vodním hospodářství. Dále jsou to aktivity v oblasti komunálních služeb, územního rozvoje, sběru a svozu komunálních odpadů, výstavby a údržby místních komunikací.

4. Hospodaření Regionálních rad regionů soudržnosti

Výsledky hospodaření regionálních rad v loňském roce odráží skutečnost, že realizace regionálních operačních programů programového období 2007 – 2013 vstoupila v loňském roce do své druhé poloviny. Výrazně vzrostl počet realizovaných projektů podpořených z rozpočtu EU a s tím i objem finančních prostředků, který procházel rozpočty jednotlivých regionálních rad.

Regionální rady hospodařily s **příjmy ve výši 27,3 mld. Kč**, což znamená meziroční zvýšení o 12,2 mld. Kč. Dynamiku nárůstu objemu příjmů regionálních rad v posledních dvou letech charakterizuje i srovnání s rokem 2008, kdy byla zahájena realizace prvních projektů v rámci regionálních operačních programů, a kdy příjmy regionálních rad činily pouze 1,8 mld. Kč.

Zprostředkovatelem toku finančních prostředků z Evropské unie regionálním radám je Ministerstvo pro místní rozvoj. Z jeho kapitoly přijaly regionální rady celkem 27,0 mld. Kč, tj. zhruba o 0,6 mld. Kč více proti předpokladům rozpočtu, vyšší čerpání bylo kryto použitím nároků z nespotřebovaných výdajů. Rozhodující část představovaly investiční prostředky (95 % celkového objemu). Kraje převedly do rozpočtů regionálních rad celkem 0,2 mld. Kč, což je zhruba stejný objem jako v předchozím roce.

Bilance příjmů a výdajů regionálních rad regionů soudržnosti

(v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2009	rozpočet 2010		Skutečnost k 31.12.2010	% plnění rozp.
		schválený	po změnách		
1	2	3	4	5	6
Nedaňové příjmy	43,4			74,2	
z toho : příjmy z úroků	36,7			21,8	
Kapitálové příjmy	0,1			0,2	
Přijaté transfery (po konsolidaci)	15 018,7	3 330,1	26 825,1	27 208,1	101,4
z toho:					
- ze státního rozpočtu	14 787,3	2 930,1	26 425,1	26 998,9	102,2
- z rozpočtu krajů	231,4	400,0	400,0	209,2	52,3
Příjmy celkem (po konsolidaci)	15 062,2	3 330,1	26 825,1	27 282,5	101,7
Běžné výdaje (po konsolidaci)	818,8	200,0	1 478,4	1 227,5	83,0
Kapitálové výdaje	14 077,7	3 130,1	25 346,7	25 782,9	101,7
z toho:					
- transfery podnikatelským subjektům	2 987,9			3 373,9	112,9
- transfery neziskovým a podobným	305,4			748,9	245,2
- transfery příspěvkovým organizacím	262,9			373,4	142,0
- transfery veřej. rozpoč. územ. úrovně	10 495,3			21 270,6	202,7
Výdaje celkem (po konsolidaci)	14 896,5	3 330,1	26 825,1	27 010,4	100,7
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	165,7			272,1	

Celkové výdaje regionálních rad činily **27,0 mld. Kč**. Hospodaření regionálních rad tak skončilo s **přebytkem ve výši 0,3 mld. Kč**.

Na běžné výdaje vynaložily regionální rady 1,2 mld. Kč, což je zhruba o 0,4 mld. Kč více oproti skutečnosti předchozího roku. V jejich rámci se zvýšil především objem neinvestičních transferů převedených do rozpočtů krajů a rozpočtů obcí, činil 0,5 mld. Kč (meziroční nárůst o 0,3 mld. Kč). Provozní výdaje na činnost regionálních rad zůstaly zhruba na stejné úrovni jako v předchozím roce, výdaje na platy a ostatní platby za práci a související pojistné činily 0,3 mld. Kč a výdaje na nákup vody, paliv, energie a ostatní nákupy 0,15 mld. Kč.

Kapitálové výdaje dosáhly 25,8 mld. Kč a tvořily tak téměř 95 % celkových výdajů regionálních rad. Rozhodující část investičních prostředků byla poskytnuta veřejným rozpočtům územní úrovně. Objem investičních transferů převedených obcím činil 11,2 mld. Kč, objem investičních transferů krajům dosáhl 9,8 mld. Kč. Podnikatelským subjektům byly převedeny transfery ve výši 3,4 mld. Kč a zbývající část byla určena příspěvkovým, neziskovým a podobným organizacím.

Z hlediska věcného zaměření operačních programů bylo nejvíce prostředků rozděleno v rámci prioritních os zaměřených na projekty zaměřené na rozvoj dopravy a dopravní

infrastruktury. Vyplývá to také z údaje o struktuře investičních výdajů z hlediska odvětvového členění, kde největší objem výdajů, celkem 10,4 mld. Kč, byl vykázán v oblasti dopravy. Výdaje zaměřené na oblast tělovýchovy a zájmové činnosti činily 3,3 mld. Kč, dále výdaje v oblasti zdravotnictví 1,2 mld. Kč, rozvoje služeb ubytování, stravování a cestovního ruchu 3,1 mld. Kč, oblasti kultury 2,1 mld. Kč a oblasti vzdělávání 2,1 mld. Kč.

Hl. m. Praha, které vykonává činnost řídicího orgánu operačních programů Praha - Adaptabilita a Praha - Konkurenceschopnost pro region soudržnosti Praha spolufinancovaných z Evropského sociálního fondu (ESF) a Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), přijalo z rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj celkem 1,9 mld. Kč (z toho na implementaci programu Konkurenceschopnost 1,1 mld. Kč a programu Adaptabilita 0,8 mld. Kč). Tyto prostředky byly plně využity na financování podpořených projektů. V rámci OP Adaptabilita byl největší objem prostředků využit na realizaci projektů v prioritní ose 1 - Podpora rozvoje znalostní ekonomiky (0,3 mld. Kč), v rámci OP Konkurenceschopnost to bylo na realizaci projektů v prioritní ose 2 – Životní prostředí (0,5 mld. Kč).